

Dosarul nr. 2ra-788/23
2-21051539-01-2ra-07062023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. C. Roșca)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, M. Anton, O. Cojocaru)

Î N C H E I E R E

15 februarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Ion Malanciuc
Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ivan Maniuc, reprezentat de avocatul Andrei Beruceașvili,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Lucia Cazacu împotriva lui Ivan Maniuc, cu privire la încasarea pensiei alimentare și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

a c o n s t a t a t:

La 05 aprilie 2021, Lucia Cazacu, reprezentată de avocatul Igor Cegan, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ivan Maniuc cu privire la încasarea pensiei alimentare și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a relatat că la XXXXXX, s-ă născut copilul comun XXXXXX, fapt atestat prin certificatul de naștere, anexat la prezenta cerere de chemare în judecată.

Ivan Maniuc, de mai mulți ani lucrează peste hotarele Republicii Moldova în Israel în domeniul construcțiilor. Inițial, după nașterea copilului pârâtul își onora obligațiunile față de copil și în fiecare lună expedia sume de bani pentru întreținerea acestuia, precum și salariul său pentru a fi transmis rudelor.

Astfel, Ivan Maniuc expedia lunar sume ce variau între 1600-2000 euro, care de fapt și constituie salariul său lunar minus cheltuielile lunare, ceea ce se confirmă prin bonurile transferurilor bancare efectuate, iar din aceste sume 300-400 euro erau destinați pentru întreținerea copilului lor comun.

În context, reclamanta a susținut că, în conformitate cu remitențele efectuate de pârât pe parcursul ultimilor 3 ani, rezultă că acesta a avut un câștig salarial ce variază în mediu între 1608 dolari SUA, 1790 dolari SUA și 1875 euro. Iar, media pentru

ultimii trei ani a fost de $(1608 + 1790 + 1875 = 5273 \text{ dolari SUA} : 3 = 1757 \text{ dolari SUA})$.

Astfel, raportând suma de 1757 euro la prevederile art.75 alin.(1) din Codul familiei, pârâtului i-ar reveni achitarea lunară a pensiei pentru întreținerea copilului minor în mărime de 439 Euro ($1757 \times 25 \% = 439,25 \text{ dolari SUA}$) sau echivalentul a 7563 lei ($439 \times 17,23 = 7563 \text{ lei}$).

De altfel, reclamanta a precizat că, deoarece în ultima jumătate de an relațiile dintre ea și Ivan Maniuc s-au înrăutățit, pârâtul refuză din diferite motive de a mai expedia sume de bani pentru întreținerea copilului.

Respectiv, pe parcursul ultimilor șase luni și până în prezent, Ivan Maniuc nu a contribuit la întreținerea copilului, dând dovadă de un dezinteres total, iar toate cheltuielile pentru întreținerea acestuia, fiind suportate în mod exclusiv doar de către ea.

Subsecvent, invocând dispozițiile art.58 alin.(1) și art.74 alin. (1) și art.76 din Codul familiei, reclamanta a menționat că, întrucât Ivan Maniuc nu contribuie la întreținerea fiului său minor și din imposibilitatea încheierii unui contract pentru determinarea cuantumului pensiei de întreținere și modului de plată a acesteia, a fost nevoită să depună prezenta cerere de chemare în judecată pentru încasarea în mod forțat a pensiei de întreținere a copilului minor în sumă fixă. Or, deoarece pârâtul muncește într-o țară străină, este în imposibilitate de a obține informația referitor la veniturile reale salariale ale acestuia, deși o dovadă a veniturilor salariale ar constitui transferurile lunare, care echivalează cu veniturile aproximative.

Având în vedere cele expuse, Lucia Cazacu, reprezentată de avocatul Igor Cecan a solicitat încasarea din contul lui Ivan Maniuc, în beneficiul său, a pensiei de întreținere pentru copilul minor în mărime de 7563 lei/lunar din data depunerii cererii de chemare în judecată și până la atingerea majoratului de către acesta, precum și a cheltuielilor de judecată suportate în prezenta cauză.

Prin hotărârea din 10 martie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Lucia Cazacu, reprezentată de avocatul Igor Cecan.

S-a încasat de la Ivan Maniuc, în beneficiul Luciei Cazacu, pensie pentru întreținerea copilului minor XXXXXX, născut la XXXXXX, în sumă fixă a câte 2000 de lei lunar, începând cu data adresării cererii în judecată – 05 aprilie 2021 și până la atingerea majoratului de către copil.

În conformitate cu pct. 67 al Hotărârii Curții Constituționale, nr. 39 din 14 octombrie 2017, privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 15 alin.(2) lit. d) și 38 alin.(4) lit. f) din Codul de executare al Republicii Moldova, prezenta hotărâre, în partea plății pensiei de întreținere, urmează a fi executată imediat, la expirarea termenului de 15 zile din data pronunțării. În rest, s-a respins, ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de către Lucia Cazacu, reprezentată de avocatul Igor Cecan împotriva lui Ivan Maniuc cu privire la încasarea pensiei alimentare și a cheltuielilor de judecată.

S-a încasat de la Ivan Maniuc, în beneficiul statului, taxa de stat în mărime de 720 de lei, de a cărei plată reclamanta Lucia Cazacu a fost scutită (f.d.54, 58-63).

Pentru a hotărî astfel, prima instanță invocând dispozițiile art. 46, 58 alin. (1), art. 74, 76, 98 alin. (2) din Codul familiei, art.9, 18 alin.(1) al Convenției Internaționale cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989 de la New

York, art.48 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, art. 2, 3 ale Legii nr. 152 din 05 iulie 2012 cu privire la minimul de existență și reieșind din materialele cauzei a stabilit că pârâtul Ivan Maniuc la moment nu are un loc de muncă stabil și nu dispune de venituri regulate, or, în acest sens, contrar prevederilor art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, nu au fost prezentate probe, iar, în grija reclamantei Lucia Cazacu se află copilul minor XXXXXX. Astfel, instanța de fond a conchis asupra temeiniciei pretenției reclamantei de a încasa lunar de la Ivan Maniuc pensia pentru întreținerea copilului minor într-o sumă bănească fixă. Însă suma solicitată în mărime de 7563 lei lunar pentru copil, este nejustificată prin probe pertinente și concludente. Or, potrivit art.76 alin.(2) al Codului familiei, cuantumul sumei bănești fixe se determină de instanța judecătorească ținându-se cont de starea materială și familială a părților, de alte circumstanțe importante și păstrându-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.

Aici, instanța de fond a precizat că potrivit informației plasată de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova pe site-ul www.statistica.md, minimul de existență pentru copii în semestrul I al anului 2021 constituie în medie 1949,90 lei lunar, pentru un copil în vârstă de la 1-6 ani.

Așadar, având în vedere că atât Lucia Cazacu cât și Ivan Maniuc sunt obligați să contribuie în mărime egală la întreținerea copilului minor, prima instanță a încasat din contul pârâtului Ivan Maniuc în beneficiul reclamantei Lucia Cazacu pensia de întreținere pentru copilul minor XXXXXX într-o sumă bănească fixă de câte 2000 de lei lunar.

Subsecvent, prin prisma art. 83 alin. (2), art. 85 alin.(1) lit. a) subpunctul 3), art. 87 alin. (1) lit. c), art. 94 alin. (1), art.98 alin.(1) din Codul de procedură civilă, art. 3 alin. (1) lit. a) a Legii taxei de stat nr. 1216-XII din 03 decembrie 1992, instanța de fond a încasat de la Ivan Maniuc în beneficiul statului, taxa de stat în mărime de 720 de lei, de a cărei plată Lucia Cazacu a fost scutită și a respins ca neîntemeiată cerința reclamantei cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată.

La 25 martie 2022, Lucia Cazacu, reprezentată de avocatul Igor Cecan a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 10 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care a solicitat casarea parțială a acesteia cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii sale de chemare în judecată (f.d.56-57).

La 10 octombrie 2022, Lucia Cazacu, reprezentată de avocatul Igor Cecan a depus apel motivat împotriva hotărârii din 10 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în care a reiterat pretențiile inițiale și a solicitat admiterea acestora (f.d.73-76).

Prin decizia din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de avocatul Igor Cecan, în interesele apelantei Lucia Cazacu.

S-a modificat hotărârea din 10 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea cuantumului pensiei pentru întreținerea copilului minor, inclusiv și în partea încasării taxei de stat, și s-a majorat mărimea cuantumului pensiei pentru întreținerea copilului minor: XXXXXX, născut la XXXXXX, de la 2000 de lei până la 5000 de lei lunar, încasată de la Ivan Maniuc, în beneficiul Luciei Cazacu, începând cu data 05 aprilie 2021 și până la atingerea majoratului de către copilul minor.

S-a încasat de la Ivan Maniuc, în folosul statului, taxa de stat 1800 de lei.

În rest, hotărârea s-a menținut (f.d.82-87).

Pentru a decide astfel, Curtea de Apel Chișinău, invocând dispozițiile art.18 alin.(1) al Convenției internaționale din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, art.58 alin.(1), art.74, art.75, alin.(1)-(3), art.76 ale Codului familiei, art.18 alin.(1) al Legii privind drepturile copilului nr.338 din 15 decembrie 1994 și reieșind din materialele cauzei, precum și argumentele participanților la proces, a conchis că, în speță, pensia pentru întreținerea copilului minor, în mărime de 2000 de lei lunar, care a fost dispusă spre încasare de prima instanță, urmează a fi modificată, deoarece instanța judecătorească urma să țină cont de starea materială și familială a părților și de alte circumstanțe importante.

Or, potrivit informației oficiale plasată pe pagina web a Biroului Național de Statistică, minimul de existență pentru anul 2021, este de 2093,70 de lei pentru copii în vârsta de 1-6 ani în orașe mari.

Astfel, prin prisma art. 2 din Legea nr. 152 din 05 iulie 2012 cu privire la minimul de existență, instanța de apel a concluzionat că suma de 5000 de lei, pentru întreținerea copilului minor va fi una echitabilă, or, acesta este de vârstă fragedă și necesită pe lângă cheltuieli de bază, cheltuieli legate de educație, școlarizare și socializare adecvată vârstei acestuia. Instanța a ținut cont de necesitățile vitale ale copilului pentru respectarea condițiilor unei vieți civilizate.

De asemenea, instanța de apel a luat în considerare contribuția reclamantei-apelante la creșterea, îngrijirea și educația minorului, care va fi prestată în principal în natură.

În context, a notat că întreținerea unui copil nu presupune doar asigurarea materială a acestuia, ci și educarea, dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială, tratarea lui în caz de îmbolnăvire (tratarea în acest caz nu presupune doar procurarea medicamentelor), ceea ce implică cheltuieli suplimentare, eforturi și stres din partea părintelui căruia i-a fost lăsat spre domiciliere și îngrijire copilul.

De altfel, instanța ierarhic inferioară a subliniat că Ivan Maniuc, nu s-a opus cerinței pentru întreținerea copilului său.

Astfel, reieșind din obligația ambilor părinți de a-și întreține copilul minor, este necesară majorarea cuantumului pensiei pentru întreținerea copilului minor, încasată de la Ivan Maniuc, în beneficiul Luciei Cazacu, de la 2000 de lei, până la 5000 de lei lunar, începând cu data 05 aprilie 2021 și până la atingerea majoratului copilului minor. Or, un asemenea cuantum, va fi echitabil pe măsură să justifice atât satisfacerea intereselor ambelor părți a raportului juridic dedus judecății, cât și interesul major al minorului.

Aici, instanța de apel a relevat că nivelul veniturilor intimatului Ivan Maniuc, au fost probate, prin înscrișuri, care demonstrează că acesta are venituri regulate și capabile de a acoperi pensia de întreținere pentru copilul minor. Iar în cazul în care pe parcurs situația cu veniturile intimatului ar suferi schimbări, în temeiul art. 110 din Codul familiei, acesta ar putea solicita modificarea cuantumului pensiei de întreținere.

Subsecvent, prin prisma art.82, art.94 alin.(1) din Codul de procedură civilă, art.3 alin.(1) lit. a), lit. j) a Legii taxei de stat nr.1216-XII din 03 decembrie 1992 și având în vedere că cererea de apel urmează a fi admisă, cu modificarea hotărârii din 10 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în partea cuantumului pensiei

pentru întreținerea copilului minor, instanța de apel a încasat de la Ivan Maniuc, în beneficiul statului, suma de 1800 de lei cu titlu de taxă de stat.

La 13 mai 2023, Ivan Maniuc, reprezentat de avocatul Andrei Beruceașvili, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond (f.d.99-102).

În motivarea recursului, recurentul invocând dispozițiile art. 432 alin. (3) lit. b) și alin. (4) din Codul de procedură civilă, a relevat că instanțele ierarhic inferioare au examinat cauza în lipsa sa, iar de decizia motivată din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a luat cunoștința prin intermediul reprezentantului său la data de 17 martie 2023 în cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, motiv din care recursul a fost depus în termenul legal instituit de legiuitor.

De altfel, Ivan Maniuc, reprezentat de avocatul Andrei Beruceașvili a opinat că de către instanțele ierarhic inferioare la pronunțarea actelor judecătorești au fost comise mai multe încălcări, care au dus la soluționarea greșită a cauzei, respectiv încălcarea drepturilor sale fundamentale garantate de art.6 CEDO.

În argumentarea concluziei enunțate, recurentul a notat că la 05 aprilie 2021, Lucia Cazacu a depus cerere de chemare în judecată împotriva sa cu privire la încasarea pensiei alimentare și a cheltuielilor de judecată, indicând adresa pârâtului mun. XXXXXX, str. XXXXXX, ap.XXX și anexând copia buletinului de identitate a acestuia.

În opinia recurentului, acțiunea a fost depusă de intimată cu rea – credință, or, aceasta cunoștea faptul că el nu domiciliază la adresa menționată, fiind plecat la muncă în statul Israel. Mai mult, buletinului de identitate anexat la cererea de chemare în judecată era cu termenul de valabilitate expirat, astfel datele indicate în acest document nu erau actualizate.

În context, recurentul a indicat că la 15 septembrie 2021, adică deja după pornirea procesului, a fost în Republica Moldova unde și-a perfectat buletinul de identitate. Însă, intimata în mod intenționat, pentru a evita prezența sa în ședința de judecată, nu a comunicat instanței de judecată numărul său de telefon.

De altfel, recurentul a susținut că prima instanță, fără a avea dovada citării sale legale, contrar prevederilor art.109 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, a dispus din oficiu desemnarea unui avocat din contul statului pentru apărarea intereselor pârâtului în instanța de fond și a purces la examinarea cauzei, prin ce a încălcat respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 § 1 CEDO.

Mai mult, desemnând din oficiu un reprezentant, instanța de fond a creat condiții ca drepturile sale să fie încălcate în instanța de apel. Or, împuternicirile reprezentantului desemnat, avocatului Vasile Tașco au expirat după pronunțarea de către instanța de fond a hotărârii la data de 10 martie 2022. Cu toate acestea, instanța de apel l-a înștiințat despre inițierea procedurii de apel anume pe avocatul Vasile Tașco, deși la acel moment ultimul deja nu putea fi reprezentantul său, deoarece nu a fost desemnat de către Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat pentru apărarea intereselor lui în instanța de apel.

Aici, recurentul a precizat că instanța de apel nici nu a încercat să-l citeze pe el, dar a expediat actele procesuale în format electronic în adresa reprezentantului, constatând că citarea acestuia echivalează cu citarea legală a sa.

Totodată, recurentul a menționat că prevederile art 109 din Codul de procedura civilă, erau valabile și pentru instanța de apel, care de asemenea era obligată să întreprindă măsuri în vederea căutării sale, constatând că instanța de fond a omis această procedura obligatorie.

Subsecvent, Ivan Maniuc, reprezentat de avocatul Andrei Beruceașvili a opinat că toate acțiunile intimății îndreptate spre neadmiterea participării sale în proces, au avut ca scop ascunderea circumstanțelor adevărate ale litigiului.

Or, deși Lucia Cazacu a anexat bonurile a unui șir de transferuri în vederea confirmării sumelor chipurile remise de către el, aceasta a ascuns faptul că sumele respective nu aparțineau lui, dar fratelui său Mihail Maniuc.

De asemenea, intimata a ascuns și faptul că a însușit ilegal aceste mijloace bănești, iar pe faptul dat de către Inspectoratul de Poliție a fost pornită urmărirea penală în baza art.190 alin.(5) Cod penal. În cadrul cauzei penale nominalizate, care a fost pornită după inițierea prezentei acțiuni civile, Lucia Cazacu are calitate de învinuită. Astfel, concluziile instanței de apel privind necesitatea majorării cuantumului pensiei de întreținere pentru copilul minor ținând cont sumele transferate de către el, sunt greșite, or, aceste sume au fost transferate fratelui său pentru achitarea apartamentului.

La 08 iunie 2023, prin intermediul oficiului poștal și la 19 octombrie 2023, prin e-mail, în adresa Luciei Cazacu a fost expediată copia recursului depus de Ivan Maniuc, reprezentat de avocatul Andrei Beruceașvili cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței.

Prin referința depusă la 30 octombrie 2023, Lucia Cazacu a solicitat declararea inadmisibilă sau respingerea ca neîntemeiată a recursului depus de Ivan Maniuc, reprezentat de avocatul Andrei Beruceașvili și menținerea actelor judecătorești contestate, ce fac obiectul prezentului recurs.

Examinând temeiurile recursului declarat de Ivan Maniuc, reprezentat de avocatul Andrei Beruceașvili în raport cu materialele cauzei și argumentele participanților la proces, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din următoarele motive.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Odată ce recursul a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023, va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Astfel, în conformitate cu art. 433 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care: recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434;

În corespundere cu art. 434 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Din interpretarea corectă a prevederii legale enunțate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

La acest capitol, instanța de recurs reține și prevederile art. 110 din Codul de procedură civilă, conform cărora termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În conformitate cu art. 111 alin. (1)-(3) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească.

Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade.

Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

În conformitate cu art. 112 alin. (3) din Codul de procedură civilă, actul de procedură pentru care este stabilit un termen poate fi îndeplinit până la ora 24 a ultimei zile din termen. Dacă cererile de apel sau de recurs, documentele sau sumele bănești au fost predate la oficiul poștal sau la telegraf, sau prin alte mijloace de comunicare înainte de ora 24 din ultima zi a termenului, actul de procedură se consideră îndeplinit în termen.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, fără îndoială, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (cauzele Nicolae Popa versus România, 09 decembrie 2014, parag. 16, Tence versus Slovenia, 31 mai 2016, parag. 31). Mai mult, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (cauzele Ponomaryov versus

Ucraina, 03 aprilie 2008, parag. 41, Ustimenko versus Ucraina, 20 octombrie 2015, parag. 47).

Cu toate acestea, pentru a evita un formalism excesiv, instanțele de judecată trebuie să țină cont de personalitatea celui ce contestă și dacă persoana interesată a fost reprezentată de o persoană cu studii în domeniul juridic sau de un avocat pe parcursul procedurilor judiciare.

Instanța de recurs relevă că, pentru a depune cererea de recurs împotriva deciziei din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, recurentul Ivan Maniuc a beneficiat de serviciile avocatului Andrei Beruceașvili, pe care la împuternicit prin mandatul Seria MA, nr. 1850418 din 23 februarie 2023, în conformitate cu art.81 din Codul de procedură civilă, inclusiv cu dreptul de a semna cererea și a o depune în judecată și de a ataca hotărârea judecătorească.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 03 noiembrie 2022 și expedită, în corespundere cu dispozițiile art.100 alin.(1) din Codul de procedură civilă, reprezentantului recurentului, avocatului Vasile Tașco, desemnat prin decizia coordonatorului OT al CNAJGS nr.1461/ACC din 15 iulie 2021, prin e-mail, la 04 ianuarie 2023 (f.d.88).

De altfel, instanța de recurs relevă că, potrivit Portalului Național al Instanțelor de Judecată, instanța ierarhic inferioară a publicat decizia din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău pe pagina web a instanței de apel la 29 decembrie 2022.

Respectiv, pe lângă faptul că decizia din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată avocatului Vasile Tașco la adresa de e-mail a acestuia la 04 ianuarie 2023, aceasta a fost comunicată public tuturor părților la proces, inclusiv recurentului Ivan Maniuc, prin intermediul Portalului Național al Instanțelor de Judecată la data de 29 noiembrie 2022, dată la care a fost publicată de instanța de apel.

În ceea ce privește plasarea hotărârilor judecătorești pe pagina web sus-menționată, instanța de recurs precizează că această modalitate este prevăzută expres în pct. 7 și 8 din Regulamentul privind modul de publicare a hotărârilor judecătorești pe portalul național al instanțelor de judecată și pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, aprobat prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.658/30 din 10 octombrie 2017.

Conform acestor puncte, scopul existenței portalului național al instanțelor de judecată îl constituie susținerea unui mediu informațional virtual și accesibil pentru cetățeni. Informațiile publicate pe portalul național al instanțelor de judecată și pe pagina web a Curții Supreme de Justiție includ lista cauzelor fixate pentru judecare, hotărârile instanței de judecată, citațiile în fața instanței și alte informații relevante pentru justițiabili.

Regulamentul respectiv a intrat în vigoare la data de 24 noiembrie 2017 și a fost mediatizat pe larg datorită reintroducerii posibilității justițiabililor de a căuta hotărârea judecătorească după numele părților pe dosar.

Mai mult, conform pct. 17 din același Regulament, hotărârile judecătorești, pronunțate de judecătorii și de curțile de apel, sunt transferate din Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor pe portalul unic al instanțelor de judecată, în regim real.

Cu titlu subsidiar, instanța de recurs notează că conform unei jurisprudențe constante, instanțele de judecată publică, în mod sistematic, actele lor de dispoziție pentru o bună administrare a justiției. De altfel, o atare posibilitate de a aduce la

cunoștință hotărârile judecătorești a fost completată prin Legea nr. 17 din 05 aprilie 2018, care este aplicată din 01 iunie 2018. Or, după modificări, art. 389 alin. (4) Cod de procedură civilă prevede că, decizia integrală se întocmește în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului deciziei și se publică pe pagina web a instanței judecătorești.

Sub acest aspect, completul de judecată constată că, nu există dubii cu privire la veridicitatea informației prezentate mai sus și, anume, că, la 29 decembrie 2022 a fost plasată decizia Curții de Apel Chișinău pe pagina web sus-citată.

Revenind la verificarea respectării art. 434 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, în speță, termenul de procedură de 2 luni instituit de legiuitor pentru valorificarea dreptului de declarare a recursului și-a început curgerea din ziua imediat următoare datei încheierii contractului de asistență juridică nr.161 din 23 februarie 2023 și mandatarea avocatului Andrei Beruciașvili de către Ivan Maniuc și a expirat la data de 25 aprilie 2023. Or, la data de 23 februarie 2023, decizia din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, deja era plasată pe portalul instanțelor de judecată și reprezentantul recurentului Ivan Maniuc, avocatul Andrei Beruciașvili a avut posibilitatea reală de a lua cunoștință de actul judecătoresc contestat, dar și de materialele dosarului și a depune cererea de recurs până la 25 aprilie 2023, însă aceasta a fost declarată abia la 13 mai 2023, depășind astfel termenul de 2 luni stabilit de lege, mult prea târziu.

La caz, se reține că, în hotărârea Gurzhyy versus Ucraina (01 aprilie 2008), în care reclamantul nu a primit copii ale hotărârilor judecătorești care i-au fost transmise de instanța locală prin poștă obișnuită, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a considerat că, a fost chemată să examineze nu numai ce măsuri au fost luate de autoritățile judiciare pentru a se asigura că reclamantului i-au fost comunicate cu promptitudine deciziile, dar și acțiunile pe care reclamantul le-a luat pentru a se informa cu privire la evoluția procedurilor sale.

Astfel, actele cauzei denotă faptul că recurentul și reprezentantul acestuia nu au întreprins acțiuni concrete de a afla soarta dosarului din momentul încheierii contractului de asistență juridică nr.161 din 23 februarie 2023 până la momentul depunerii cererii de recurs.

Un raționament aparte al instanței de recurs în susținerea poziției sale constă în faptul că recurentul Ivan Maniuc a fost reprezentat de către avocatul Andrei Beruceașvili, care este o persoană abilitată și calificată, jurist, dispune de licență de avocat și se prezumă că cunoaște prevederile legale referitoare la modul și termenul de declarare a recursului împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel, iar conform art. 1 al Legii cu privire la avocatură, trebuie să pledeze și să acționeze în numele clienților săi, să practice dreptul, să apară în fața unei instanțe judecătorești sau să consulte și să reprezinte în materie juridică clienții săi, acțiuni însă omise de către acesta.

Suplimentar la cele expuse, având în vedere dovezile din dosar, instanța de recurs subliniază că lipsa unor acțiuni concrete de a afla soarta dosarului din momentul încheierii contractului de asistență juridică nr.161 din 23 februarie 2023 până la momentul depunerii cererii de recurs demonstrează că recurentul și reprezentantul acestuia nu au depus suficientă diligență într-un timp rezonabil pentru a afla motivele admiterii apelului depus de către Lucia Cazacu, reprezentată de

avocatul Igor Cecan (cauza Karakutsya versus Ucraina, 16 februarie 2017, parag. 60, 61).

Instanța de judecată consideră că nerespectarea termenului de depunere a recursului a fost cauzat în întregime de comportamentul recurentului și al reprezentantului acestuia.

În aceeași ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că situații similare au fost deja examinate în hotărârile Popov versus Moldova (nr. 2), (06 decembrie 2005, parag. 53), Melnic versus Moldova (14 noiembrie 2006, parag 40 și 41) sau Dacia SRL versus Moldova (18 martie 2008, parag. 77), în care s-a constatat că, prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale au încălcat drepturile reclamantilor la un proces echitabil.

Luând în considerare cele invocate, instanța de recurs conchide că Ivan Maniuc, reprezentat de avocatul Andrei Beruceașvili a depus cererea de recurs în afara termenului de 2 luni prevăzut în art. 434 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

În atare situație și în conformitate cu art. 433 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care: recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434.

În conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță.

La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Deși recursul a fost depus cu încălcarea termenului legal instituit de legiuitor, avocatul Andrei Beruceașvili, în interesele lui Ivan Maniuc, nu a solicitat repunerea în termenul de declarare a recursului în temeiul și condițiile prevăzute la art. 116 din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că, în condițiile speței nu sunt aplicabile dispozițiile art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, or, termenul de declarare a recursului poate fi restabilit doar în cazul când persoanele îndreptățite solicită acest lucru și prezintă probe veridice ce confirmă imposibilitatea sa de a exercita acest act de procedură în interiorul termenului legal.

Instanța de recurs reliefează că, participanții în proces, având cunoștință de dispozițiile legale și de actele de dispoziție emise de instanțele judecătorești, urmează să se conformeze acestora și să facă uz de drepturile lor procedurale cu diligență.

În conformitate cu art. 56 alin. (3) și art. 61 alin.(1) din Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Buna-credință prezumă, că partea este obligată la intervale rezonabile de timp să manifeste diligență și să se intereseze de soarta dosarelor despre care cunosc cu

certitudine că se află pe rolul instanței cu participarea lor și să respecte termenele prevăzute de lege.

Tot aici, instanța de recurs accentuează că conform legislației în vigoare, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Contrar acestor prevederi legale, avocatul Andrei Beruceașvili, în interesele lui Ivan Maniuc, nu a depus diligența necesară în vederea exercitării căii de atac în termenul prevăzut de lege.

Iar, în conformitate cu art.75 alin. (4) din Codul de procedură civilă, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sînt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

De altfel, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv, ar avea un efect incompatibil cu principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 CEDO.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

În cauzele Ceachir contra Moldovei din 15 ianuarie 2008 și Melnic contra Moldovei din 14 noiembrie 2006, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că, prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale încalcă drepturile reclamanților la un proces echitabil.

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Ivan Maniuc, reprezentat de avocatul Andrei Beruceașvili.

În conformitate cu art. 433 lit.b) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ivan Maniuc, reprezentat de avocatul Andrei Beruceașvili împotriva deciziei din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă